

Г.П. Іванчук

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

СУПЕРЕЧНОСТІ ПРОЦЕСУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ США

Ключові слова: Педагогічна освіта, світовий простір, реформування освіти, педагогічні компетентності.

Постановка проблеми. Для створення науково-обґрунтованої системи уявлень про тенденції розвитку педагогічної освіти у США вагоме значення має характеристика світових педагогічних досягнень, які зумовлювали розвиток педагогічної освіти і мали вияв у її специфіці. З іншого боку, зміни у системі професійної підготовки вчителів в американських університетах протягом 1960-2000 рр. були викликані потребою не лише відповідати світовим надбанням, але й впливати на світовий соціокультурний простір.

Проведене дослідження дозволило нам виділити такі *суперечності* процесу педагогічної освіти США протягом 1960-2000 рр., які слугували рушійною силою її розвитку. Серед загальних суперечностей можна назвати зміни у завданнях підготовки вчителя на кожному етапі досліджуваного періоду і невідповідність їм змісту та структури професійної підготовки; між зростанням соціального значення професійної підготовки й недостатнім розробленням педагогічної теорії, нормативних актів і методичних матеріалів; між значною кількістю реформаційних напрямів розвитку змісту програми і курикулуму педагогічної освіти і недосконалою їх структурою. Окрім того, процес підготовки вчителів протягом визначеного періоду був зумовлений також і більш конкретними суперечностями у її розвитку на кожному з визначених етапів: *1960-1970 рр.* - між завершенням еволюції нормальних шкіл через учительські коледжі до багатопрофільних вищих навчальних закладів або університетів і рівнем розвитку теорії педагогічної освіти, що не відповідала вимогам університету; між поширенням руху есенціалізму "назад до основ" вивчення наук і невідповідністю сутності педагогічних реформ, зумовлених соціально-мобільними і соціально-продуктивними функціями ринкової економіки; між необхідністю врахування інтересів меншин і прав людини у

навчальному процесі педагогічних закладів і неготовністю освітньої теорії, орієнтованої на біхевіоризм, на пошук і вивчення активних шляхів розвитку педагогічної компетентності та її складових; *80-ті рр. XX ст.* - між поширенням когнітивізму, постмодернізму й конструктивістської моделі учіння в теорії та домінуванням біхевіоризму у практиці професійної підготовки вчителів; між необхідністю реформування педагогічної освіти згідно до вимог часу і неготовністю суспільства до ґрунтовних реформ і подолання стереотипів мислення; *90-ті рр. XX ст.* - між необхідністю створення нової парадигми підготовки вчителів на засадах постмодернізму і соціал-конструктивізму та певною неготовністю практики підготовки вчителів до встановлення рівноправного партнерства між школами й університетами в умовах Шкіл професійного розвитку вчителів; між необхідністю часткової централізації педагогічної освіти, встановлення єдиних високих стандартів підготовки вчителів і вступу до професії педагога і традиційним прагненням до незалежності, індивідуальної свободи вибору навчальних програм кожним штатом; Наше дослідження доводить, що специфіка кожного з названих етапів визначається такими **закономірностями**: зумовленістю процесу становлення педагогічної освіти особливостями соціально-економічного, суспільно-політичного розвитку США; відповідністю змісту підготовки вчителів рівневі розвитку системи освіти та освітніх процесів у США; залежністю змісту педагогічної освіти від її мети; залежністю змісту підготовки вчителів від світових і національних тенденцій розвитку підготовки вчителів, формування мережі педагогічної освіти, якості розроблення проблеми професійної підготовки вчителя в теорії і практиці.

До комплексу основних **організаційно-структурних тенденцій**, що характеризували розвиток американської педагогічної освіти у 1960-2000 рр., ми відносимо: 1) завершення еволюції нормальних шкіл через учительські коледжі до багатопрофільних вищих навчальних закладів або університетів; 2) становлення основ багаторівневої професійної підготовки; 3) тенденцію до збільшення терміну педагогічної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах: останнім часом спостерігається тенденція до надання педагогічної сертифікації на основі магістерської підготовки (штат Мічиган, Огайо, Делаверта інші); 4) організація базових навчальних закладів для удосконалення

і розвитку належного фахового рівня теоретико-практичної підготовки вчителів – Шкіл професійного розвитку.

Методологія, методи та дослідницькі інструменти. При написанні статті було використано наступні методи: системний аналіз документів і наукових розвідок досліджуваної проблеми, за допомогою якого виявлено можливі аспекти її розгляду.

Висновки. Отже, основними суперечностями педагогічної освіти США є: зміни у завданнях підготовки вчителя на кожному етапі досліджуваного періоду і невідповідність їм змісту та структури професійної підготовки; між зростанням соціального значення професійної підготовки й недостатнім розробленням педагогічної теорії, нормативних актів і методичних матеріалів; між значною кількістю реформаційних напрямів розвитку змісту програми і курікулуму педагогічної освіти і недосконалою їх структурою.